

Mata Rang 6: Seans

18ú – 22ú Bealtaine

Téarmaí 'Seans' sa Teanga

2. Meaitseáil gach ráiteas sa bhosca **gorm** leis an toradh (sa bhosca **buí**) a bhfuil an seans is fearr aige tarlú.

ráiteas	toradh
(a) Seo mí an Mheithimh. Is é mí Aibreáin an chéad mhí eile.	b'fhéidir (Níl) seans ar bith ann
(b) Beidh báisteach in Éirinn an mhí seo chugainn.	ar éigean
(c) Beidh sneachta in Éirinn i mbliana.	seans cothrom
(d) Gheobhaidh daoine bás mura n-itheann nó mura n-ólann siad.	an-seans
(e) Buafaidh Nua Eabhrac Cluiche Ceannais na hÉireann laistigh de dheich mbliana.	cinnte
(f) Buafaidh mé an cluiche fichille in oghaidh mo chorad.	

3. Déan 6 ráiteas de do chuid féin agus úsáid ceann amháin díobh seo thíos mar thoradh i ngach ráiteas.

- (a) (níl) seans ar bith ann (b) cinnte (c) ar éigean
(d) b'fhéidir (e) seans cothrom (f) an-seans

Seánthéarmaí: Seans: na torthaí a bhíonn ar fáil ar pháirce d'ádhúl (b'fhéidir a dhéanfaidh agus a dhéanfaidh); an t-ádhúlacht go dtuairisc
seans ar bith ann: seans ar bith ann; seans cothrom: seans cothrom agus líonair mionáid; cinnte: ádhúl agus a úsáid.

165

Seans

I mí Iúil na bliana seo caite chuaigh teaghlach Mháire chun na Spáinne ar laethanta saoire.

1. Cé acu de na focail seo a leanas, seans ar bith, dóchúil, neamhdhóchúil nó cinnte, a bheadh ina dtorthaí oiriúnacha le haghaidh na ráiteas seo a leanas faoi laethanta saoire Mháire sa Spáinn.

- (a) Bhí an aimsir grianmhar brothallach sa Spáinn.
(b) Is sa charr a rinne siad an turas ar fad chun na Spáinne.
(c) D'imigh siad ó Aerfort Chnoc Mhuire i Maigh Eo.
(d) Thuirling siad ag Aerfort Nua Eabhrac nuair a shroich siad an Spáinn.
(e) Iodsan an t-aon teaghlach amháin a bhí ar bhord an eitleáin.
(f) Thit báisteach throm gach lá le linn a laethanta saoire.
(g) Thuirling siad ag Aerfort Malaga nuair a shroich siad an Spáinn.
(h) Nuair a thuirling an t-eitleán go slán sábháilte bhí sé bunoscionn.
(i) Níor mhair a laethanta saoire ach lá amháin.
(j) D'fhan máinteoir Mháire san árasán béal dorais.

Téarmaí 'Seans' sa Teanga (The Language of Chance)

Ceist 2:

Meaitseáil gach ráiteas sa bhosca **gorm** leis an toradh sa bhosca **buí** a bhfuil an seans is fearr aige tarlú.

Match each statement in the blue box to the most likely result in the yellow box, using the language of chance.

- B'fhéidir – maybe
 - Nil seans ar bith ann/Seans ar bith – no chance
 - Ar éigin – hardly likely
 - Seans cothrom – equal chance (50/50)
 - An-seans – extremely likely
 - Cinnte – certain
- Críochnaigh ceist 2 anois.

Ceist 1:

Léigh an scéal ag barr na bileoige agus meaitseáil gach ráiteas ó (a) – (j) leis an toradh is dóchúla.

Read the little story at the top of the page and match each statement to it's most likely result.

- Seans ar bith – no chance
- Dóchúil – possible/likely
- Neamhdhóchúil – unlikely
- Cinnte – certain

e.g.

(a) Bhí an aimsir grianmhar brothallach sa Spáinn – cinnte

➤ Críochnaigh an cheist anois.

Seans

Tá 4 chiúb i mála – dhá cheann **ghorma**, ceann **dearg** agus ceann **glas**.

Má tharraingim ciúb as an mála, is dóchúla go mbeidh sé **gorm** toisc go bhfuil dhá chiúb **ghorma** ann.

Is iad na seansanna go mbeidh sé **gorm** ná ...

dhá sheans
as 4
 $\frac{2}{4}$

nó

1 seans
as 2
 $\frac{1}{2}$

Bain triail as. Piac ciúb as an mála **ceithre huaire**. (Cuir ar ais é gach uair agus croith an mála) Ar tharraing tú ciúb **gorm** **dhá uair** as na **ceithre** tharraingt? (An raibh tú ag súil leis sin?)

Bain triail as arís. An uair seo tarraing ciúb ón mála **20 uair**. Cé mhéad uair a tharraing tú ciúb **gorm**?

Ar tharraing tú ciúb gorm leath an ama?

An féidir bheith cinnte faoin toradh?

1. Cuir 4 chiúb i mála – 3 chiúb **ghorma** agus ciúb **dearg**.
Cad iad na seansanna go dtarraingeoidh tú ciúb **gorm**?
 as

Bain triail as. Tarraing agus cuir ar ais ceithre huaire.
2. Cuir 4 chiúb i mála – 3 chiúb **ghorma** agus ciúb **dearg**.
Cad iad na seansanna go dtarraingeoidh tú ciúb **dearg**?
 as

Bain triail as. Tarraing agus cuir ar ais ceithre huaire.
3. Cuir 6 chiúb i mála – 5 chiúb **dhearga** agus ciúb **gorm**.
Cad iad na seansanna go dtarraingeoidh tú ciúb **dearg**?
 as

Bain triail as. Tarraing agus cuir ar ais sé huaire.
4. Cuir 6 chiúb i mála – 5 chiúb **dhearga** agus ciúb **gorm**.
Cad iad na seansanna go dtarraingeoidh tú ciúb **gorm**?
 as

Bain triail as. Tarraing agus cuir ar ais sé huaire.
5. Cuir 6 chiúb i mála – 3 chiúb **ghorma**, 2 chiúb **dhearga** agus ciúb **glas**. Cad iad na seansanna go dtarraingeoidh tú ciúb **gorm**?
 as nó as

Bain triail as. Tarraing agus cuir ar ais dhá uair.
6. Cuir 6 chiúb i mála – 3 chiúb **ghorma**, 2 chiúb **dhearga** agus ciúb **glas**. Cad iad na seansanna go dtarraingeoidh tú ciúb **dearg**?
 as nó as

Bain triail as. Tarraing agus cuir ar ais trí huaire.

Sampla / Example

There are 4 cubes in a bag – two blue, one red and one green.

If I take one cube from the bag, it will more than likely be blue because there are more blue cubes in the bag.

The chances of my picking a blue cube from the bag are two chances out of four or $2/4 = 1/2$

Ceist 1:

There are 4 cubes in a bag – 3 blue and one red.
What are the chances of picking a blue cube?

Ceist 2:

There are 4 cubes in a bag – 3 blue and one red.
What are the chances of picking a red cube?

Ceist 3:

There are 6 cubes in a bag – 5 red and one blue.
What are the chances of picking a red one?

Ceist 4:

There are 6 cubes in a bag – 5 red and one blue.
What are the chances of picking a blue one?

Ceist 5 & 6

There are 6 cubes in a bag – 3 blue, 2 red and one green.
What are the chances of picking a blue one?
What are the chances of picking a red one?
What are the chances of picking a green one?

Seans

Ag caitheamh díse séthaobhach

I gcuid mhaith cluichí boird bíonn ar na himreoirí 6 a fháil ar an díse chun tosú. Tá $\frac{1}{6}$ seans in $\frac{1}{6}$ go bhfaighidh tú 6. Is féidir é a scríobh i bhfoirm chodáin freisin $\frac{1}{6}$.

1. Nuair a chaitheann duine díse séthaobhach, cén seans atá an go

(a) gcaithfidh sé 5?	(b) gcaithfidh sé 1?
(c) gcaithfidh sé 3?	(d) gcaithfidh sé corruimhir?
(e) gcaithfidh sé iolraí de 2?	(f) gcaithfidh sé iolraí de 3?
(g) gcaithfidh sé iolraí de 4?	(h) gcaithfidh sé ré-uimhir?
(i) gcaithfidh sé 7?	(j) gcaithfidh sé iolraí de 5?

Seans / Probability

Ag Caitheamh díse séthaobhach – throwing a 6-sided die

Most board games require that a person must throw a 6 on a die to be the first to have a go in the game. There is a 1 in 6 chance that you will throw a 6 and this can be written as a fraction $\frac{1}{6}$.

Ceist 1

Nuair a chaitheann duine díse séthaobhach, cén seans atá an go

When someone throws a six-sided die, what chance is there that they will throw, e.g.:

(a) 5 = $\frac{5}{6}$

- Críochnaigh ceist 1 b-j agus scríobh na freagraí mar chodáin.
- Complete question 1 b-j and write the answers as fractions.

(e) A multiple of 2 (e.g. 2, 4, 6)

(f) A Multiple of 3 (e.g. 3, 6)

(g) A multiple of 4 (e.g 4)

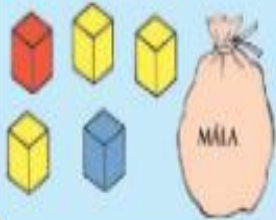
(h) An even number

(j) A multiple of 5 (e.g. 5)

Seans

TRIAL 3

Ag athrú seansanna

Cuir trí chiúb **bhui**, 1 chiúb **dhearg** agus 1 chiúb **ghorm** i mála. Nuair a phiocann tú chiúb sa triail seo ní chuireann tú ar ais sa mhála é. Tá 5 chiúb sa mhála ag an tús. Is iad na seansanna atá ann ceann **dearg** a tharraingt ná

1 | 5 nó $\frac{1}{5}$ nó 0.2 nó 20%

- (a) Cad iad na seansanna atá ann chiúb **bui** a tharraingt ag an tús?
(b) Cad iad na seansanna atá ann chiúb **gorm** a tharraingt ag an tús?

- Más chiúb **bui** é an chéad chiúb a tharraingíonn tú
(a) Cad iad na seansanna atá ann anois go dtarraingeoidh tú chiúb **bui**?
(b) Cad iad na seansanna atá ann anois go dtarraingeoidh tú chiúb **gorm**?
(c) Cad iad na seansanna atá ann anois go dtarraingeoidh tú chiúb **dearg**?

- Más chiúb **gorm** é an dara chiúb a tharraingíonn tú cad iad na seansanna atá ann anois go dtarraingeoidh tú
(i) chiúb **dearg**? (ii) chiúb **bui**? (iii) chiúb **gorm**?

- Más chiúb **bui** é an tríú chiúb a tharraingíonn tú cad iad na seansanna atá ann anois go dtarraingeoidh tú
(i) chiúb **dearg**? (ii) chiúb **bui**? (iii) chiúb **gorm**?

- Más chiúb **dearg** é an ceathrú chiúb a tharraingíonn tú cad iad na seansanna atá ann anois go dtarraingeoidh tú
(i) chiúb **glas**? (ii) chiúb **bui**? (iii) chiúb **dearg** (iv) chiúb **gorm**?

There are 3 yellow cubes, 1 red cube and 1 blue cube in the bag. When you remove a cube from the bag, you do not put it back in. There are 5 cubes in the bag at the beginning of the experiment.

The chances of picking a red cube are $1 \text{ in } 5 = \frac{1}{5} = 0.2 = 20\%$

➤ **For each of the questions 1 – 5, you must write your answers as (a) fractions (b) decimals and (c) percentages**

Ceist 1:

- (a) What are the chances of picking a yellow cube at the beginning?
(b) What are the chances of picking a blue cube at the beginning?

Ceist 2: If a yellow cube is removed:

- (a) What are the chances now that you will pick a yellow cube?
(b) What are the chances now that you will pick a blue cube?
(c) What are the chances now that you will pick a red cube?

Ceist 3: If a blue cube is now removed as well:

- (a) What are the chances of picking
(i) A red cube (ii) a yellow cube (iii) a blue cube

Ceist 4: If you now remove another yellow cube, what are the chances of picking

- (i) A red cube (ii) a yellow cube (iii) a blue cube

Ceist 5: If you now also remove a red cube, what are the chances that you will pick

- (i) A green cube (ii) a yellow cube (iii) a red cube (iv) a blue cube

Táblaí na Seachtaine: '3', '6', '9'

